

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Lärosäte Södertörns högskola	Huvudområde/examen Nationalekonomi	ID-nr A-2019-04-4738
Bedömning av utvalda bedömningsområden		
Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat		
Sammanvägd bedömning av aspektområdet Utformning, genomförande och resultat (numera bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat)		
Bedömning med motivering: I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande: <i>"Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.</i>		
<p>Avseende måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse avviker Södertörns högskola från den standard som, med mindre variationer, finns både internationellt och nationellt i nationalekonomi och de minimikrav som bedömargruppen anser ska ingå som en bas i en forskarutbildning i nationalekonomi med hög kvalitet. Bedömargruppen anser därför att kursprogrammet inte ger nödvändig bredd och djup i nationalekonomi då tillräckliga baskunskaper både i matematik och i makroekonomi saknas. Detta är en brist.</p>		
<p>Bedömargruppen uppmanar lärosätet att revidera det obligatoriska kursprogrammet så att det omfattar matematik (15 högskolepoäng), mikroekonomi (15 högskolepoäng), makroekonomi (15 högskolepoäng) och ekonometri (15 högskolepoäng). Om det sedan finns behov av att utvidga obligatoriet med andra kurser beroende på fokusområden eller andra samarbeten är detta fullt möjligt utan att det inkräktar på det totala antal övriga kurser som doktoranden kan följa.</p>		
<p>Bedömargruppen reser också frågetecken omkring tillgodoräknandet av kurser på avancerad nivå som doktoranden tagit innan antagningen. Denna möjlighet till tillgodoräknade bör förtydligas och begränsas på ett sådant sätt att den bidrar till att doktoranderna når måluppfyllnad.</p>		
<p>Bedömargruppen kan inte se att Södertörns högskola för närvarande ger någon kurs inom ramen för SWEGPEC-samarbetet. Det är överraskande att lärosätet inte bidrar aktivt till det samarbete som lärosätet är beroende av för att kunna genomföra forskarutbildningen. Detta reser frågetecken inför vilket fokus som lärosätet har för sin forskarutbildning. I ljuset av detta är det dessutom försvårande att ingen utvärdering sker av kvaliteten på de kurser som doktoranderna läser vid andra lärosäten. Detta är en brist.</p>		
<p>Avseende färdighet och förmåga ger forskarutbildningen doktoranderna förutsättningar att muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat. Detta sker genom deltagande i seminarier inom PESO, SWEGPEC och i förekommande fall forskarskolan Baltic and East European Graduate School (BEEGS), men framförallt genom avhandlingsarbetet.</p>		
<p>Lärosätet har procedurer för att säkerställa att doktoranden tillgodogör sig värderingsförmåga och ett gott förhållningssätt till forskning. Forskningsetik ingår ofta som ett naturligt inslag redan i grundutbildningen medan träning i värderingsförmåga sker under forskarutbildningen. Seminarieverksamhet och presentationer på internationella konferenser ingår också som naturliga</p>		

inslag. Kursprogram, seminarieverksamhet och handledningsförlöpp säkerställer sammantaget måluppfyllelse.”

Uppföljning av utbildningen

Interna åtgärder

Mot bakgrund i bedömargruppens yttrande har Södertörns högskola redovisat att de vidtagit åtgärder avsedda att säkra hög kvalitet i forskarutbildningen i nationalekonomi. Under tidig vår 2019 har Södertörns högskola fattat beslut om en ny allmän studieplan för forskarutbildningen som bland annat omfattar sammanlagt 60 högskolepoäng (hp) obligatoriska kurser i matematik, ekonometri, mikroekonomi och makroekonomi. Bedömargruppen anser att kvalitetssäkringen av forskarutbildningen genom de ändrade kurskraven vad gäller de obligatoriska kurserna är adekvat. Södertörns högskolas allmänna studieplan är nu i linje med de som finns vid andra nationella och internationella lärosäten. Tillgodoräknande av avancerade kurser både för doktors- och licentiatexamen möjliggörs inte längre av den reviderade allmänna studieplanen.

Det är helt avgörande för Södertörns högskola att ingå i SWEGPEC-nätverket för att säkerställa att forskarstuderande kan genomföra det stipulerade kursprogrammet. Bedömargruppen noterade att Södertörns högskola tidigare inte bidrog med kurser inom SWEGPEC-samarbetet. Södertörns högskola erbjuder nu en delkurs i mikro teori som ingår bland de obligatoriska kurserna hos samtliga lärosäten som ingår i nätverket. Södertörns högskola har också planer på att inrätta en kurs i miljöekonomi.

Nationalekonomi ingår som forskarutbildningsämne inom ramen för området PESO (Politik, ekonomi och samhällets organisering) som fick examensrätt i sociologi, företagsekonomi och statsvetenskap i slutet av juni 2010. I ansökan till UKÄ angående inrättandet av PESO för att inom ramen för detta område i första hand utfärda doktors- och licentiatexamen i tre forskarutbildningsämnen: företagsekonomi, sociologi och statsvetenskap. I ansökan omnämns också forskarutbildningsämnet nationalekonomi: ”Det finns en strävan att nationalekonomi i framtiden ska kunna anslutas till området, något som förutsätter att ämnet kommer kunna leva upp till de kvalitetskrav som kommer att läggas fast av fakultetsnämnden (se avsnitt 3)”. Beslutet som tagits av UKÄ (2010-06-29, Reg.nr. 641-1469-10) är att Södertörns högskola ges tillstånd att utföra licentiat- och doktorexamen inom området politik, ekonomi och samhällets organisering i enlighet med Södertörns ansökan. Forskarutbildningsämnet nationalekonomi vid Södertörns högskola infördes vid årsskiftet 2015/16 på eget initiativ inom ramen för PESO.

Vid tidpunkten för den ursprungliga utvärderingen fanns en doktorand som var i slutskedet av forskarutbildningen och en nyantagen doktorand. Bedömargruppen noterar att det inte finns någon ny information angående antagna doktorander eller planer för framtida antagning i det material som skickats in till UKÄ. Forskarutbildningsmiljön är fortfarande liten vid Södertörns högskola, vilket i sig inte är överraskande eftersom Södertörns högskola har haft forskarutbildning i nationalekonomi under en kort tid. Den första doktoranden antogs till forskarutbildningen vid Södertörns högskola under hösten 2016.

Mot denna bakgrund är det inte heller överraskande att erbjuda forskarkurser inom SWEGPEC-nätverket har varit litet.

Eftersom forskarutbildningsmiljön är liten ställer det krav på att de forskarstuderande har tillgång till såväl de obligatoriska kurserna som mer avancerade sättningskurser vid andra lärosäten. Södertörns högskola ingår i SWEGPEC-nätverket tillsammans med fyra andra lärosäten. Samarbeta i nätverk ställer stora krav på såväl samordning och koordinering som resurser. Eftersom de forskarstuderande ska pendla på regelbunden basis till andra lärosäten krävs ekonomiska resurser. Schemaläggning och koordinering av kurser är inte heller kostnadsfritt. Det framgår inte vare sig i det

Datum
2020-05-05Reg.nr
411-00214-19

inskickade materialet eller under intervjuerna att Södertörns högskola anslår ekonomiska resurser för att finansiera nätverkets verksamhet.

Ett alternativ för Södertörns högskola är att ingå samarbete med Stockholms universitet. Under intervjuerna och i det inskickade materialet säger Södertörns högskola att forskarstuderande är välkomna till det obligatoriska kursprogrammet i mån av plats och till de valbara kurserna. Södertörns högskola betalar inte för dessa kurser. Man kan notera att andra lärosäten hjälper till med finansieringen av det i Stockholm baserade samarbetet av forskarutbildningen. Varför Södertörns högskola valt en annan väg är överraskande. Möjligen hänger detta samman med att det inte finns anslagna resurser till SWEGPEC-nätverket heller.

Nätverket SWEGPEC är helt avgörande vid en bedömning av bedömningsområdet *Utformning, genomförande och resultat i små forskarutbildningsprogram* såsom det vid Södertörns högskola. SWEGPEC:s styrgrupp har analyserat UKÄ:s utvärdering av forskarutbildningen i nationalekonomi och vidtagit åtgärder. I den rapport som godkänts av nätverkets partners och som finns bilagd Södertörns högskolas åtgärdsredovisning beskrivs SWEGPEC-nätverkets bedömning av UKÄ:s utvärdering enligt följande:

- "Det behövs en mera långsiktig planering och kontinuitet av de kurser som erbjuds inom nätverket
- Kvalitetssäkringen av kurserna behöver förbättras
- Ett avtalsbaserat handlingsprogram ska ligga till grund för ett långsiktigt samarbete (så att kompetensförsörjningen kan stärkas)
- Förhandskraven vad beträffar deltagande i de kurser som erbjuds ska vara mera enhetliga
- Det ska erbjudas obligatoriska kurser inom SWEGPEC omfattande mikroekonomisk teori, makroekonomisk teori, matematik och ekonometri. UKÄ rekommenderar också att dessa kurser omfattar 60 högskolepoäng
- Bättre information om vilka kurser erbjuds inom nätverket och kursernas innehåll behöver ges till forskarstuderande och handledare."

Bedömargruppen utgår från den analys av UKÄ:s utvärdering som nätverket gjort och de åtgärder som vidtagits. Bedömningen baserar sig på skriftlig rapportering från lärosätena och intervjuer med representanter för Örebro universitet, Linnéuniversitetet och Södertörn högskola.

Långsiktig planering och kontinuitet i kursutbudet

Nätverket har godkänt en överenskommelse mellan lärosätena om samarbetet inom forskarutbildning i nationalekonomi. Ett mera formaliserat nätverk skapar nu grunden för utveckling av verksamheten. Nätverkets organisation har utvecklats. En styrgrupp bestående av en representant från varje lärosäte (Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Högskolan i Jönköping, Södertörns högskola och Örebro universitet) samt en studentrepresentant bär det huvudsakliga ansvaret för kursplaneringen och kvalitetssäkringen. Under intervjuerna framkom att de fem lärosätena delvis har olika ingångsvärden när det gäller samarbetet där några önskar ett fördjupat samarbete med färre lärosäten medan andra menar att samarbetet som det ser ut i skrivande stund är tillräckligt. Bedömargruppen föreslår att samarbetet fördjupas genom att nätverket säkerställer kontinuitet i kursutbudet och förstärker koordineringen av kursutbudets struktur. De argument som framfördes i såväl de skriftliga svaren som vid intervjuerna att det inte var nödvändigt med ett komplett kursprogram omfattande hela omfånget av kurser i forskarutbildningen är inte övertygande. Det finns ett tydligt signalvärde att de fem lärosäten som ingår kan erbjuda ett komplett forskarutbildningsprogram inom ramen för nätverket. Det finns en tydlig förbättringspotential i detta avseende. Det kursprogram som i nuläget utannonseras på nätverkets hemsida har också luckor och det framstår fortfarande som svårt för en nyantagen doktorand att planera vilka kurser som ska läsas och vid vilken tidpunkt de kan examineras. Detta är ett utvecklingsområde. Överenskommelsen stadgar att i samarbetet ingår även lärosäten vilka inte har examinationsrätt inom

forskarutbildning i nationalekonomi (Blekinge tekniska högskola, Högskolan Dalarna och Karlstads universitet). Det framgår inte varför så är fallet. I intervjuerna med lärosätena har det heller inte framförts några tungt vägande skäl för att dessa lärosäten ska vara partners. Vid intervjuerna framkom att dessa tre lärosäten inte är aktiva, det vill säga de finansierar inte någon doktorand verksam vid något av de fem lärosäten som har examinationsrätt. Bedömargruppen anser att det då inte föreligger något skäl varför dessa tre lärosäten ingår i samarbetet.

Enligt överenskommelsen äger varje lärosäte rätt att lämna nätverket utan uppsägningstid och utan närmare angivelse av skäl härför. Detta försvagar förutsättningarna för en långsiktig planering av verksamheten, för kontinuiteten i kursutbudet och för en långsiktig planering av kompetensförsörjningen som tryggar kvaliteten i nätverkets kursutbud. Till detta kan också tillföras lärosätenas divergerande syn på det framtida samarbetet vilket ställer frågan om samarbetet är långsiktigt hållbart. Skulle nätverket upphöra blir det svårt eller näst intill omöjligt för lärosätena att upprätthålla kvaliteten i forskarutbildningen om inte det nuvarande samarbetet ersätts av samarbete med något av de större svenska lärosätena. Bedömargruppen menar att lärosätena bör omvärdera behovet av en utträdesklausul för att säkra nätverkets framtid.

Överenskommelsen stadgar inga ekonomiska förpliktelser för lärosätena. Varje lärosäte bär sina egna kostnader. Oklarheterna om den långsiktiga finansieringen av verksamheten och därmed kompetensförsörjningen är uppenbar. I rapporteringen från lärosätena Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Örebro universitet liksom i överenskommelsen mellan partnerlärosätena finns ingen explicit åtgärdsplan för hur kompetensförsörjningen kan säkerställas. Avsaknaden av budget och finansieringsplan för nätverket försvårar en långsiktig kompetensförsörjningsplan som kan trygga bredden i nätverkets kursutbud av i synnerhet de obligatoriska kurserna.

Alla i nätverket ingående lärosäten har reviderat sina allmänna studieplaner i enlighet med UKÄ:s utvärdering. Detta gagnar en långsiktig planering.

Med utgångspunkt i åtgärdsredovisningen från Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Örebro universitet förefaller en strategi för nätverkets verksamhet saknas. Överenskommelsen mellan partnerlärosätena kan som sådan inte betraktas som ett strategiskt handlingsprogram som enligt nätverket ska ligga till grund för samarbetet. Beredningen av en långsiktig utvecklingsplan för nätverket är ett utvecklingsområde.

Kursplaneringen

Överenskommelsen förtydligar styrgruppens roll i kursplaneringen även om fördelningen av ansvaret mellan partnerlärosätena och nätverket i vissa fall förefaller oklar. Kursplaneringen underlättas av att Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Örebro universitet reviderat sina allmänna studieplaner så att kravet på 60 högskolepoäng obligatoriska kurser (mikroekonomisk teori, makroekonomisk teori, matematik och ekonometri) ingår. De obligatoriska kurserna har sedan UKÄ:s utvärdering delats upp mellan lärosätena för att ge kontinuitet och struktur i kursutbudet. Detta ger en långsiktighet i planeringen men arbetsfördelningen mellan partnerlärosätena är ett utvecklingsområde.

Styrgruppen granskar kursplaner och avgör vilka kurser ska erbjudas inom nätverket. Därigenom eftersträvas en klarare kursplanering och uppföljning.

Explicita stadganden om att nätverket inte erbjuder kurser på mastersnivå saknas liksom explicita stadganden gällande samläsning med mastersstudenter.

Överenskommelsen konkretiserar inte hur de obligatoriska kurserna kan garanteras de vid partnerlärosätena inskrivna doktoranderna. Nätverket erbjuder inte ett komplett kursprogram, vilket för vissa av de i nätverket ingående lärosätena kan medföra svårigheter. Oklarheter vad gäller antagningen av doktorander till forskarutbildningen finns också. Det har varit svårt att få information om när antagning sker. Något lärosäte anger att antagning sker när externa medel finns tillgängliga medan andra anger att antagning sker till höstterminen. Dessa oklarheter försvårar också planeringen av kursprogram, speciellt de obligatoriska kurserna.

Därmed blir kompetensförsörjningen inom de enskilda partnerlärosätena i synnerhet för de minsta programmen avgörande för den enskilda doktorandens framgång i sina forskarstudier. Eftersom rekryteringen av doktorander till nätverkets lärosäten inte tidsmässigt är samordnad försvåras förutsättningarna för nätverket att erbjuda alla doktorander en tidsmässigt ändamålsenlig kurssekvens så att de obligatoriska kurserna kan avläggas under det första studieåret. Detta gagnar inte

genomströmningen.

Kvalitetssäkringen och förhandskrav

Enligt överenskommelsen genomför styrgruppen årligen en uppföljning av de kurser som erbjuds inom nätverket i syfte att identifiera brister, föreslå förbättringar och verka för att implementera ändringar med fokus på hög kvalitet. Årligen sker en utvärdering av nätverket enligt en fastställd enkät.

Enhetliga förhandskrav gällande kursdeltagande är inte uppställda. Förhandskraven är oförändrade i jämförelse med tidigare krav trots att parterna i nätverket i sin analys av UKÄ:s utvärdering påtalar vikten av mera enhetliga förhandskrav. Diagnostiska test förefaller inte tillämpas. Styrgruppens roll i granskningen av huruvida kursdeltagarna uppfyller stadgade förhandskrav för respektive kurs förblir oklar.

Sammantaget visar den analys som SWEGPEC gjort mot bakgrund i UKÄ:s utvärdering att nätverket ser omfattningen av de åtgärder som måste vidtas för att SWEGPEC:s verksamhet ska framtidssäkras, men bedömargruppen menar att de åtgärder som vidtagits hittills inte är tillräckliga. De flesta utmaningar kräver tid för att kunna verkställas och är viktiga speciellt för de små programmen. Bedömargruppen anser att även om ett flertal åtgärder vidtagits i linje med UKÄ:s utvärdering måste utvecklingsarbetet fortsätta.

Även om nätverkets organisation via överenskommelsen förtydligar ansvar och processer kvarstår osäkerhet om och bristande långsiktighet i verksamhetsplaneringen, i finansieringen och i kompetensförsörjningen. Ett handlingsprogram som ligger till grund för samarbetet inom nätverket saknas. Detta har konsekvenser för kvaliteten i genomförandet av forskarutbildningen. SWEGPEC:s kvalitetsambitioner förblir delvis oklara. Avsaknaden av enhetliga och mera strikta förhandskrav för deltagande i kurser liksom de associerade lärosätenas fortsatta medverkan i verksamheten är exempel på detta. Alla de påtalade utmaningarna kräver tid.

Bedömargruppen anser därför att vid en utvärdering av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat inom forskarutbildningsprogrammen i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Örebro universitet att de åtgärder som nu vidtagits inom SWEGPEC som sådana inte är tillräckliga för att skapa garantier för att doktoranderna inom dessa program kan erbjudas ett heltäckande och högkvalitativt utbud av de obligatoriska kurserna i nationalekonomi. Nätverket kan inte sägas vara säkrat på lång sikt. Kompletterande åtgärder vidtagna av partnerlärosätena måste därför beaktas och bör förutsättas.

En sammantagen bedömning

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna inte ger tillräckliga förutsättningar för att Södertörns högskola ska kunna säkra hög kvalitet i forskarutbildningen. Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredställande. Detta ställningstagande baseras på att Södertörns högskola är helt beroende av samarbete med andra lärosäten när det gäller kursprogrammet. Att vara helt beroende av nätverk gör forskarutbildningen mycket sårbar då samarbetet inte är långsiktigt säkrat och det fortfarande finns frågetecken i vilken omfattning som detta samarbete kan erbjuda ett sammanhållet kursprogram och säkerställa att de obligatoriska kurserna ges kontinuerligt och långsiktigt. Södertörns högskola bedöms inte ha förutsättningar för att bedriva forskarutbildning i nationalekonomi i egen regi.